

УДК 781.2

DOI 10.32782/2224-0926-2024-3-4-50-51-7

Курач Юрій Ярославович
аспірант кафедри історії музики,
старший викладач кафедри народних інструментів,
Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
<https://orcid.org/0009-0000-3570-3046>

ФЕНОМЕН ГІТАРНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ: ПОГЛЯД КРИЗЬ ПРИЗМУ ОНТОЛОГІЇ І ПСИХОЛОГІЇ ТВОРЧОСТІ

У статті розглядається феномен гітарного професіоналізму, що активно розвивається упродовж XVII–XXI ст. Здійснюється спроба виявлення його сутності і принципів буття крізь призму онтології та психології творчості, спільної для різних видів діяльності й творення. Такими ідеями виявилися: задекларований Е. Гуссерлем замкнений на собі «життєвий світ», який пояснює онтологію індивідуального стилю творчості на рівні творення як життя, як наріжної засади професіоналізму; «незмінні етичні цінності» та «свобода волі», що незмінно вступають у боротьбу між собою та формують сутність індивідуального творення – із концепції Н. Гартмана; ідея М. Гайдеггера про відображення сутності автора в його творах, що виводить поняття стилю з явища суто музичної природи на рівень життєтворення; трактування Вчинку як акту моральної дії, пов'язаного із цінностями, у контексті психології творчості В. Роменця; бачення В. Сіверсом ціннісної енергії як джерела суб'єктивного погляду на світ, що, відповідно, формує індивідуальний стиль творчості; твердження про головні онтологічні властивості феномену творчості – діяльнісну та продуктивну та змалювання портрету «агента творчої дії» (у гітарному професіоналізмі трактуватимемо його як мистця) у концепції творчості О. Ребрія та ін.; ідеї життєтворення – Н. Савицької, діалогізму – О. Самойленко, універсалізму – В. Ткаченко, про гітарну музику як результат колективних зусиль композиторів і виконавців – у концепції Т. Іваннікова та ін.

Осмилення вказаних ідей та їх експлікації у сфері гітарознавства дало змогу вирізнити головні сутнісні ознаки гітарного професіоналізму, а саме: універсалізм більшості представників гітарного професіоналізму з перевагою тих чи інших видів творчості – виконавської, композиторської, педагогічної, організаційної; діалогізм діяльності гітариста-професіонала на зовнішньому («культурно зумовленому») та внутрішньому («авторсько-індивідуалізованому») рівнях; діяльність як результат свободи вибору та волі до здійснення певних учинків у процесі життєтворчості мистця.

Опрацьовані поняття мають велике значення для формування категоріального апарату дослідження музичного (гітарного) професіоналізму, при цьому аналіз життєтворчості конкретних персоналій гітарного професіоналізму крізь призму запропонованих його характеристик є серед головних перспектив подальших досліджень даної теми.

Ключові слова: музична творчість, онтологія, психологія, типи музичної творчості, композиторська творчість, виконавська творчість, індивідуальний стиль творчості, виконавський стиль, гітарне мистецтво, гітарна творчість.

Kurach Yurii. The phenomenon of guitar professionalism: a view through the prism by ontology and psychology of creativity

The article deals with the phenomenon of guitar professionalism, which has been actively developing during the seventeenth and twenty-first centuries. An attempt is made to identify its

essence and principles of existence through the prism of ontology and psychology of creativity common to various types of activity and creation. Such ideas are: the «life world» declared by E. Husserl, which is closed on itself and explains the ontology of the creative individual style at the creation as a life level, as the cornerstone of professionalism; «unchanging ethical values» and «freedom of will», which invariably come into conflict with each other and, therefore, form the essence of individual creation – from the concept by N. Hartmann; M. Heidegger's idea of reflecting the essence of the author in his works, which takes the concept of style from a purely musical phenomenon to the life creation level; interpretation of the Act as a moral action act related to values in the of the creativity psychology context by V. Romets; V. Siviers' vision of value energy as a source of subjective view of the world, which, accordingly, forms an individual style of creativity; statements about the main ontological properties of the phenomenon of creativity – activity and productive and a portrait of the «agent of creative action» (in guitar professionalism we will treat him as an artist) in the creativity concept by O. Rebriy and others; ideas of life creation – by N. Savvytska, dialogism – by O. Samoilenko, universalism – by V. Tkachenko, about guitar music as a result of collective efforts of composers and performers – in the concept by T. Ivannikov and others.

The comprehension of these ideas and their explication in the field of guitar studies allowed us to identify the main essential features of guitar professionalism, namely universalism of most representatives of guitar professionalism with a preference for certain creativity types – performing, composing, pedagogical, organisational; dialogism of the guitarist-professional's activity at the external («culturally conditioned») and internal («authorially individualised») levels; activity as a result of choice freedom and the will to perform certain actions in the process of the artist's life-creativity.

The developed concepts are important for the formation of the categorical apparatus for the study of musical (guitar) professionalism, while the analysis of the life-creativity of specific personalities of guitar professionalism through the prism of its proposed characteristics is among the main prospects for further research on this topic.

Key words: *musical creativity, ontology, psychology, types of musical creativity, compositional creativity, performing creativity, individual style of creativity, performance style, guitar art, guitar creativity.*

Вступ. Ціннісні установки постмодерного суспільства визначають його спрямованість на creative як на центральний орієнтир та основу продуктивності у будь-якій сучасній сфері людської діяльності – від мистецької до політичної, економічної, соціальної тощо. Тож особливу увагу привертає до себе феномен творчості, розглянутий крізь призму різноманітних його сенсів та фахових напрямів досліджень: філософського, психологічного, мистецтвознавчого та ін.

Звернення до гітарного професіоналізму, що активно розвивається упродовж XVII–XXI ст., потребувало виявлення його сутності і принципів буття крізь призму онтології і психології творчості, спільних для різних видів діяльності та творення. Такий підхід вимагає обґрунтування загальних засад здійснення творчої активності й продуктивності, які, власне, й визначають множинність і цікавість результатів тієї чи іншої креативності. Таким чином, специфіка осмислення сутності гітарного професіоналізму потребує застосування онтологічно-психологічного апарату, застосувати який для названого предмета дослідження робиться спроба у даній статті.

Матеріали та методи. Із метою обґрунтування сутнісних рис феномену гітарного професіоналізму крізь призму онтології та психології творчості у дослідженні було

проведено аналіз чисельних філософських (Е. Гуссерль¹, Н. Гартман², М. Гайдеггер³, В. Сіверс⁴ та ін.), психологічних (В. Роменець⁵ та ін.) і музикознавчих (Н. Савицька⁶, О. Самойленко⁷ та ін.), у тому числі із царини гітарознавства (Т. Іванніков⁸), – як *materialів* для формування концепції для опрацювання вказаної проблеми. При цьому застосовано різноманітні наукові *методи* – аналізу і синтезу, абстрагування, узагальнення та ін.

Результати. Сучасний науковий континуум містить чисельні концепції феномену творчості, до яких звернемося з позицій онтології та психології. Оскільки сенс буття в онтології західноєвропейської традиції осягається інтуїтивно, то саме таку надчуттєвість уважатимемо першоначалом творчості. Е. Гуссерль у теорії трансцендентальної феноменології поряд з ідеями про суб'єктивність сприйняття світу та незалежність від цього самої істини, поряд із принципом епохе, що виходить з ідеї про трансцендентність людської особистості та її право на вияв своєї суб'єктивності, без загрози критики та інших нівелюючих цінностей цього досвіду суджень (праця «Ідеї до чистої феноменології і феноменологічної філософії»⁹ та ін.) обґрунтовує концепції «життєвого світу» або «життєсвіту». Це поняття позначає, на думку Е. Гуссерля, сукупність усіх цілей, зацікавлень та прагнень особистості, що виникає внаслідок суб'єктивної установки. Такий світ є «справді споглядальний, досвідний і в досвіді осяжний ... у якому практично розгортається все наше життя»¹⁰. Почасти життєсвіт, унаслідок тривалого формування на основі суб'єктивних бачень людини, набуває ознак «замкненості». Як один із варіантів таких світів Е. Гуссерль бачить особистісний професійний світ, малозрозумілий або недосяжний для інших¹¹. Задекларований Е. Гуссерлем «життєвий світ», на думку автора статті, пояснює й онтологію поняття «індивідуальний стиль творчості» на рівні творення як життя, і його специфіку – відмінні риси, що корелюються з позицією філософа щодо суб'єктивності у поглядах кожної особистості, що формує замкнений на собі світ, який, продовжимо думку, і визначає індивідуальний стиль.

Важливим концептом, котрий впливає на сутність індивідуального творення, є постійна боротьба двох сил – «незмінних етичних цінностей» та «свободи волі», уважав Н. Гартман. У праці «Етика» (1925) філософ наголосив, що свобода не може

¹ Гуссерль Е. Криза європейського людства і філософія. *Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями* : хрестоматія / упоряд. В.В. Лях, В.С. Пазенок. Київ : Ваклер, 1996. 220 с.

² Hartmann N. *Ethik*. Berlin : De Gruyter, 1926. 746 S.

³ Гайдеггер М. Буття в околі речей. *Возняк Т. Тексти та переклади*. Харків : Фоліо, 1998. С. 332–345.

⁴ Сіверс В. Цінність як предмет етикофілософського аналізу : дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.07. Київ, 1997. 424 с.

⁵ Роменець В. Психологія творчості. Київ : Либідь, 2004. 288 с.

⁶ Савицька Н. Вікові аспекти композиторської життєтворчості : автореф. дис. ... д-ра мистецтвозн. : 17.00.03. Київ, 2010. 36 с.

⁷ Самойленко О. Діалог як музично-культурологічний феномен: методологічні аспекти сучасного музикознавства : автореф. дис. ... докт. мистецтвозн. : 17.00.03. Київ, 2003. 34 с.

⁸ Іванніков Т.П. Європейська гітарна музика ХХ століття: феноменологія творчості : автореф. дис. ... д-ра мистецтвозн. : 17.00.03. Київ, 2018. 39 с.

⁹ Гуссерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології / пер. з нім. і комент. В. Кебуладзе. Харків : Фоліо, 2020. 348 с.

¹⁰ Гуссерль Е. Криза європейського людства і філософія... С. 88.

¹¹ Husserl E. *Cartesianische Meditationen* / Herausgegeben von Elisabeth Ströker. F. Meiner, 2012. 169 S.

обмежуватися тією чи іншою формою повинності, навіть цінностями, свобода в принципі не може бути повинністю – вона є домінуванням рішучості перед вищими моральними та природними законами¹². Принагідно зауважимо, що із цієї ідеєю тісно перегукується теорія Вчинку в контексті психології творчості В. Роменця¹³. Отож, продовжуючи ідеї Н. Гартмана, згадаємо також поняття «особистої автономії» як здатності особистості виробляти власні цінності і дотримуватися саме їх, бути саме їм відданою¹⁴. Усе це, на нашу думку, є обґрунтуванням природи індивідуального стилю особистості з погляду онтології життєтворчості.

Наступним філософським джерелом, до якого апелюємо у контексті даної статті, є екзистенціалізм М. Гайдеггера, який уважав, що «лише у своїй творчості він [мистець. – Ю. К.] може постати перед нами по-справжньому»¹⁵. Наприклад, із нагоди відзначення пам'яті К. Крейцера філософ виголосив: «Якщо ми задамось метою вшанувати одного з тих, хто покликаний до створення великих творів, то передусім ми повинні віддати належне його доробку. У випадку композитора ми здійснюємо це, відтворюючи його твори. У цих звуках нам являється митець, лише у своїй творчості він може постати перед нами по-справжньому. Чим вища майстерність митця, тим автономнішим, самостійнішим стає щодо свого творця його доробок»¹⁶. Таким чином, філософ маркує важливу ідею прояву сутності автора у його творах, що виводить поняття стилю з явища суто музичної природи на рівень життєвий, тобто згаданого вище життєтворення.

Ідеї вказаних мислителів знайшли продовження у концептуальному осмисленні онтології творчості багатьох послідовників, що в сукупності сформувало бачення феномену творчості сьогодні. Один із таких поглядів відображено у концепції цінностей¹⁷ та загальній філософії творчості В. Сіверса¹⁸, що цікаво розглянути у зв'язку з вище наведеними думками Н. Гартмана про віру у «незмінні етичні цінності»¹⁹.

Отже, В. Сіверс виходить із припущення про множинність індивідуальних варіантів суб'єктивної дійсності та єдиний варіант об'єктивної реальності, причому «зміна картини реальності в мінливих образах дійсності і є відбитком або способом дії екзистенціалу... Це переживання і вірування»²⁰. Автор визнає їхній домінуючий вплив у свідомості людини (а отже, і на стиль творення) та водночас задається питанням про причини їх появи, які знаходить у запропонованому явищі ціннісної енергії як силу, котра «максимально наближена до головної віталістичної характеристики людини і тому максимально віддалена від її об'єктивізації в способах зовнішнього, відокремленого від людини спостереження»²¹. Саме ця енергія, на думку автора, і є джерелом суб'єктивного погляду на світ, що формує індивідуальний стиль творчості.

---

¹² Hartmann N. *Ethik...*

¹³ Роменець В. Психологія творчості...

¹⁴ Hartmann N. *Ethik...*

¹⁵ Гайдеггер М. Буття в околі речей... С. 332.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Сіверс В. Філософія творчості. Київ : НАКККіМ, 2023. 292 с.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Hartmann N. *Ethik...*

²⁰ Сіверс В. Філософія творчості... С. 25.

²¹ *Ibidem*.

Твердження про ціннісну енергію нагадує нам про Вчинок як одну із головних за-сад психології творчості В. Роменця, у полі якої вказаний феномен обґрунтовано. Він бачиться вченому як акт моральної дії, пов'язаний із цінностями (знову пригадаємо «незмінні етичні цінності» Г. Гартмана²²). Лише здійснюючи Вчинок, що потребує над-зусиль та енергії, людина здатна творчо освоювати світ, він є вищою, високоморальною формою душевної та духовної активності, спонтанійним творчим діянням, у процесі якого творяться моральні цінності. Спроба експлікувати вказану теорію у царину музи-кознавства робиться у дослідженнях В. Кашаюк та ін.²³ У цілому теза В. Роменця про те, що творчістю є здатність «творити світ зі своєї власної глибини»²⁴, пояснює і природу індивідуального стилю такого творення, і те, що онтологія творчості є невід'ємною й залежною від онтології людини.

Нарешті, ще декілька важливих аспектів теорії творчості маркується у концепції твор-чості О. Ребрія, обґрунтованій у царині перекладу. По-перше, аналізуючи сам феномен творчості, автор доходить висновку, що головними онтологічними властивостями вказано-го феномену є діяльнісна та продуктивна²⁵. Експлікуючи вказані ідеї у царину мистецтва, в онтології музичної творчості на прикладі гітарної бачимо такі аспекти: діяльнісний – композиторська, перекладацька, виконавська види творчості; продуктивний – результати вказаних видів творчості, їхні продукти у вигляді оригінальних або перекладених творів, інтерпретаційних варіантів виконань. Такий підхід створює поняттєвий базис для дифе-ренційованого підходу до усвідомлення сенсу різних видів гітарної творчості.

По-друге, цінним для нашого дослідження є створення О. Ребрієм портрету «аген-та творчої дії»,²⁶ відштовхуючись від положень когнітивної психології, у якій зміщено акценти з поняття інтелекту, яке, як правило, домінує у вивченні креативності, на «ін-дивідуалізоване поняття когнітивного стилю»²⁷. Таке трактування особистості творця безпосередньо виводить на горизонти нашого дослідження, у межах якого пропонують-ся різні типи гітарного професіоналізму, до чого звернемося нижче.

На думку автора статті, сформовану в контексті дослідження гітарного професіона-лізму, вказаний феномен має *три основні сутнісні ознаки*. Пропонуємо їх розглянути нижче.

Перша ознака – *універсалізм*. Специфіка побутування інструмента у культурному про-сторі зумовила потребу діяння у різних сферах мистецтва. Цю проблему крізь призму відображення музичного мислення у гітарній творчості проаналізувала В. Ткаченко, яка виявила критерії, що відрізняють універсальні та специфічні стилі виконавців-гітарис-тів, які є одночасно композиторами, творцями репертуару для свого інструмента²⁸. На думку автора статті, яка є суголосною до тверджень дослідниці, більшість представників

²² Hartmann N. *Ethik...*

²³ Кашаюк В., Мойсіюк В. Теорія вчинку В. Роменця та українська хорова школа: психологія, політика, виховне значення. *The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law»* (November 7–8, 2022). Washington. 2022. С. 67–70.

²⁴ Роменець В. Психологія творчості... С. 3.

²⁵ Ребрій О. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків, 2012. 376 с.

²⁶ Ibidem. С. 55.

²⁷ Ibidem. С. 55.

²⁸ Ткаченко В. Універсалізм і специфіка музичного мислення у стилях гітарної творчості 1880–1990-х років : автореф. дис. ... канд. мистецтвозн. : 17.00.03. Харків, 2013. 16 с.

гітарного професіоналізму є митцями універсального плану, проте, з перевагою тих чи інших видів творчості – виконавської, композиторської, педагогічної, організаційної.

Друга ознака гітарного професіоналізму – *діалогізм*, який трактуємо крізь призму музикознавчої теорії діалогу О. Самойленко²⁹. Аналізуючи крізь призму ноетичного бачення та категорій Пам'яті, Гри і Любові специфіку та природу універсальї культури та мистецькі системи художньої образності, дослідниця диференціює чотири типи діалогу. Перший тип реалізується у діалогізуванні з Пам'яттю – жанром як з «ідеальним Над-адресатом», другий – із Грою – композицією, третій – із Любов'ю – стилем при «свободі» Гри – композиції від авторитарної визначеності Пам'яті – жанру, четвертий – до Любові – стилю у новій спрямованості до Пам'яті – жанру і «досягає того, що сучасна музикознавча думка визначає як «кінець часу композиторів»³⁰. Ця концепція може бути спроектована і на сферу гітарного професіоналізму, а саме – у царину композиторської/перекладацької творчості, де мають шанси проявитися усі названі типи.

Натомість інша ідея О. Самойленко, названа як система типології музики від «вершинного» до «глибинного» рівнів, у якій основним інструментом є саме феномен діалогу і яка виявляє сім рівнів діалогізування, показує музичну творчість як таку, котра «веде від зовнішньої культурологічної зумовленості, від пам'яті жанру до внутрішньомузичної стилістичної детермінованості, до індивідуалізації авторського стилю»³¹. На нашу думку, вказаний підхід має сенс застосувати не тільки щодо продукту музичної творчості – власне музики, а й до самого діяння професіонала-творця. Іншими словами, займаючись різними видами музичної діяльності: виконавською, композиторською, педагогічною, гітарист-професіонал постійно діалогізує на зовнішньому («культурно зумовленому») та внутрішньому («авторсько-індивідуалізованому») рівнях. Ступінь прояву того чи іншого рівня діалогізування і визначає індивідуальний стиль життєтворчості мистця.

Останнє твердження безпосередньо «виводить» нас на третю ознаку гітарного професіоналізму – *діяльнісність*, що є результатом свободи вибору та волі до здійснення певних учинків, що трактуємо в контексті ідеї життєтворчості як сутності мистця, що обґрунтована у концепції Н. Савицької. З-поміж іншого, дослідниця уводить поняття «біографічний сценарій» мистця, який бачить у таких різновидах: крещендууючий, згаючий та перерваний³².

У цьому контексті варто повернутися до концепції психології мистецтва О. Самойленко, де авторка дає дефініції декільком дуже важливим для нашого дослідження поняттям. Це «особистісна», або «життєва», позиція – «координація зовнішнього й внутрішнього зусиль, зовнішньої предметної сторони зусилля і його психологічної зумовленості, але це завжди динамічний прояв особистісної свідомості, тобто напруга»³³, котра «визначається співвіднесеністю зовнішніх і внутрішніх умов формування оцінних підходів до світу»³⁴; у процесі формування вказаних підходів виникають «особистісні зусилля», які авторка також називає «психологічною напругою»³⁵, що трактується

²⁹ Самойленко О. Діалог як музичний феномен... С. 15.

³⁰ Ibidem. С. 15.

³¹ Ibidem. С. 15.

³² Савицька Н. Вікові аспекти композиторської життєтворчості...

³³ Самойленко О. Діалог як музичний феномен... С. 21.

³⁴ Ibidem. С. 20.

³⁵ Ibidem. С. 20.

як «напряг активності особистості, вектор активності свідомості, психологічна модальність»³⁶.

Перегуки із цією концепцією, насамперед, щодо явища «особистісних/життєвих зусиль» у сфері гітарознавства вбачаємо у трактуванні Т. Іванніковим європейської гітарної музики ХХ ст. як великого історико-культурного зрізу, представленого «у вигляді глобальної і динамічної платформи, яка об'єднує надзвичайно неоднорідні процеси і явища. Її емпіричною основою є величезний масив феноменів творчості, створених колективними зусиллями генерації композиторів і виконавців»³⁷. Отже, згадані поняття особистісної/життєвої позиції, особистісних зусиль, психологічної напруги маркують і головні аспекти діяльності гітариста.

Висновки. Дослідження сутнісних рис феномену гітарного професіоналізму, що здійснив вагомий еволюційний поступ протягом XVII–XXI ст., насамперед, потребувало виокремлення основних дотичних ідей у сферах онтології та психології творчості. Такими ідеями виявилися:

– задекларований Е. Гуссерлем³⁸ замкнений на собі «життєвий світ», який пояснює онтологію індивідуального стилю творчості на рівні творення як життя, як наріжної засади професіоналізму;

– «незмінні етичні цінності» та «свобода волі», що незмінно вступають у боротьбу між собою та, отже, формують сутність індивідуального творення – з концепції Н. Гартмана³⁹;

– ідея М. Гайдеггера⁴⁰ про відображення сутності автора в його творах, що виводить поняття стилю з явища суто музичної природи на рівень життєтворення;

– трактування Вчинку як акту моральної дії, пов'язаного із цінностями, у контексті психології творчості В. Роменця⁴¹;

– бачення В. Сіверсом⁴² ціннісної енергії як джерела суб'єктивного погляду на світ, що, відповідно, формує індивідуальний стиль творчості;

– твердження про головні онтологічні властивості феномену творчості – діяльнису та продуктивну та змалювання портрету «агента творчої дії» (у гітарному професіоналізмі трактуватимемо його як мистця) у концепції творчості О. Ребрія⁴³ та ін.;

– ідеї життєтворення Н. Савицької⁴⁴, діалогізму О. Самойленко⁴⁵, універсалізму В. Ткаченко⁴⁶, про гітарну музику як результат колективних зусиль композиторів і виконавців – у концепції Т. Іваннікова⁴⁷ та ін.

Осмислення вказаних ідей та їх експлікації у сфері гітарознавства дало змогу вирізнити головні сутнісні ознаки гітарного професіоналізму, а саме:

³⁶ Ibidem. С. 20.

³⁷ Іванніков Т. Європейська гітарна музика ХХ століття...

³⁸ Husserl E. Cartesianische Meditationen...

³⁹ Hartmann N. *Ethik*...

⁴⁰ Гайдеггер М. Буття в околі речей...

⁴¹ Роменець В. Психологія творчості...

⁴² Сіверс В. Філософія творчості...

⁴³ Ребрій О. Сучасні концепції творчості у перекладі...

⁴⁴ Савицька Н. Вікові аспекти композиторської життєтворчості...

⁴⁵ Самойленко О. Діалог як музично-культурологічний феномен...

⁴⁶ Ткаченко В. Універсалізм і специфіка музичного мислення у стилях гітарної творчості...

⁴⁷ Іванніков Т. Європейська гітарна музика ХХ століття: феноменологія творчості...

– *універсалізм* більшості представників гітарного професіоналізму з перевагою тих чи інших видів творчості: виконавської, композиторської, педагогічної, організаційної;
– *діалогізм* діяльності гітариста-професіонала на зовнішньому («культурно зумовленому») та внутрішньому («авторсько-індивідуалізованому») рівнях;
– *діяльнісність* як результат свободи вибору та волі до здійснення певних учинків у процесі життєтворчості мистця.

Таким чином, опрацьовані у контексті даної статті поняття, вирізнені з фундаментальних філософських та психологічних теорій і концепцій, мають велике значення для формування категоріального апарату дослідження музичного (гітарного) професіоналізму. При цьому аналіз життєтворчості конкретних персоналій гітарного професіоналізму крізь призму запропонованих його характеристик уважасмо головними перспективами подальших досліджень даної теми.

Література

1. Гайдеггер М. Буття в околі речей. *Возняк Т. Тексти та переклади*. Харків : Фоліо, 1998. С. 332–345. URL: <https://www.ji.lviv.ua/ji-library/Vozniak/text-i-perekl/kn3-heid2.htm> (дата звернення 18.09.2024).
2. Гусерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології / пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе. Харків : Фоліо, 2020. 348 с.
3. Гусерль Е. Криза європейського людства і філософія. *Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями* : хрестоматія / упоряд. В.В. Лях, В.С. Пазенок. Київ : Ваклер, 1996. 220 с.
4. Іванніков Т.П. Європейська гітарна музика ХХ століття: феноменологія творчості : автореф. дис. ... д-ра мистецтвозн. : 17.00.03. Київ, 2018. 39 с.
5. Кашаюк В., Мойсіюк В. Теорія вчинку В. Роменця та українська хорова школа: психологія, політика, виховне значення. *The 40th International scientific and practical conference «Priority Areas of Science Innovations During Martial Law» (November 7–8, 2022)*. Washington. 2022. С. 67–70. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21459> (дата звернення 15.10.2024).
6. Ребрій О. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : 2012. 376 с. URL: <https://foreign-languages.karazin.ua/resources/a28dc3bfe2522ad80245ccdf2ad02789.pdf> (дата звернення 17.10.2024).
7. Роменець В. Психологія творчості. Київ : Либідь, 2004. 288 с.
8. Сіверс В. Філософія творчості. Київ : НАКККиМ, 2023. 292 с. URL: <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/4755> (дата звернення 19.10.2024).
9. Сіверс В. Цінність як предмет етико-філософського аналізу : дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.07. Київ, 1997. 424 с.
10. Савицька Н. Вікові аспекти композиторської життєтворчості : автореф. ... д-ра мистецтвозн. : 17.00.03. Київ, 2010. 36 с.
11. Самойленко О. Діалог як музично-культурологічний феномен: методологічні аспекти сучасного музикознавства : автореф. дис. ... докт. мистецтвозн. : 17.00.03. Київ, 2003. 34 с.
12. Ткаченко В. Універсалізм і специфіка музичного мислення у стилях гітарної творчості 1880–1990 років : автореф. дис. ... канд. мистецтвозн. : 17.00.03. Харків, 2013. 16 с.
13. Hartmann N. *Ethik*. Berlin : De Gruyter, 1926. 746 S.
14. Husserl E. *Cartesianische Meditationen* / Herausgegeben von Elisabeth Ströker. F. Meiner, 2012. 169 S.

